

Jacob Fabricius Christoph Knövenagel

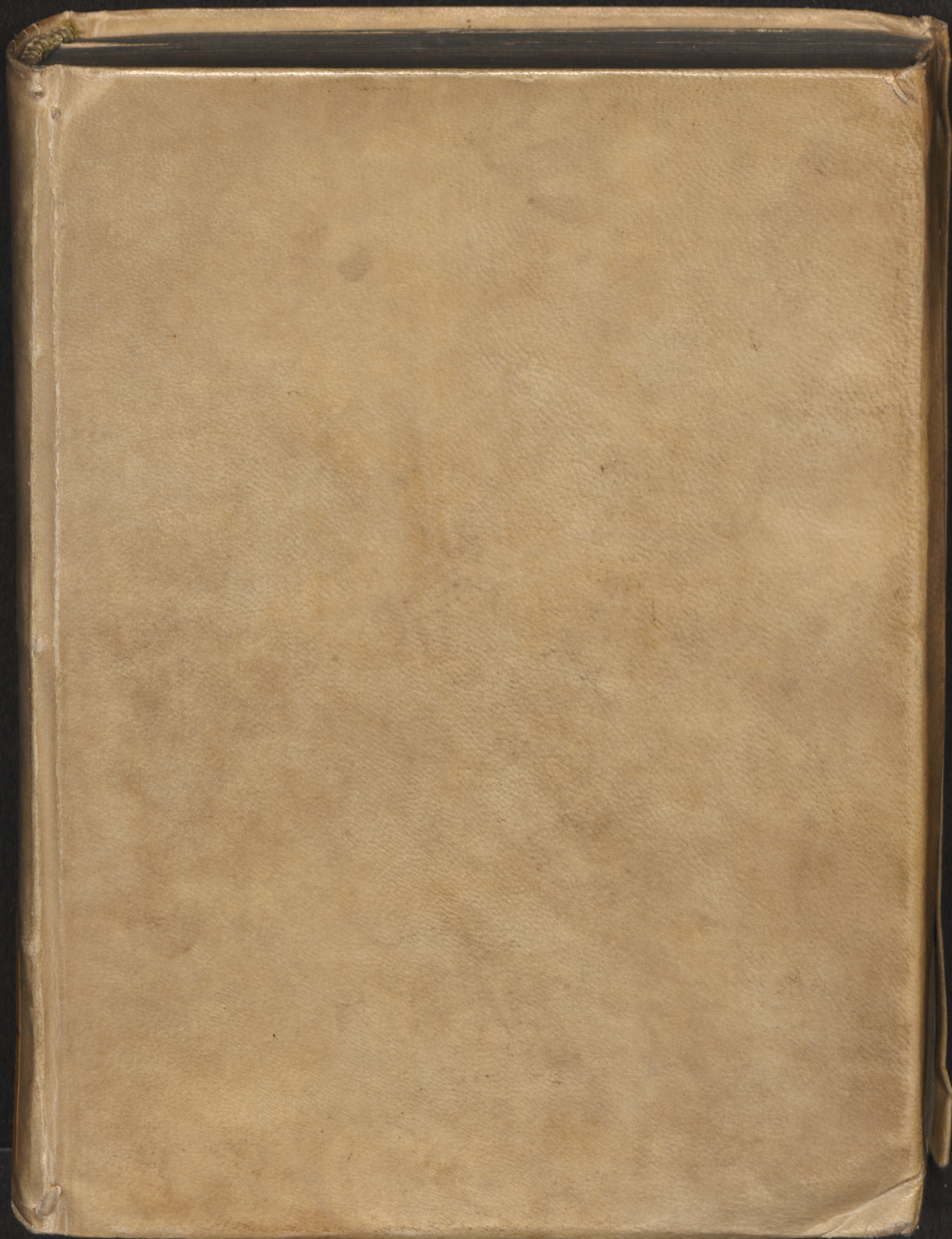
**Disputationem inauguralem peri ts pnigòs hysteriks, scitu & permissu amplissimi
Medicorum in Universitate Rostoch. Collegii, Sub Praesidio ... Dn. Jacobi Fabricii
... a. d. IX. Septembris publice defendet, Christophorus Knövenagel
Rostochiensis**

Rostochi: Richelius, 1628

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn74256505X>

Druck Freier Zugang

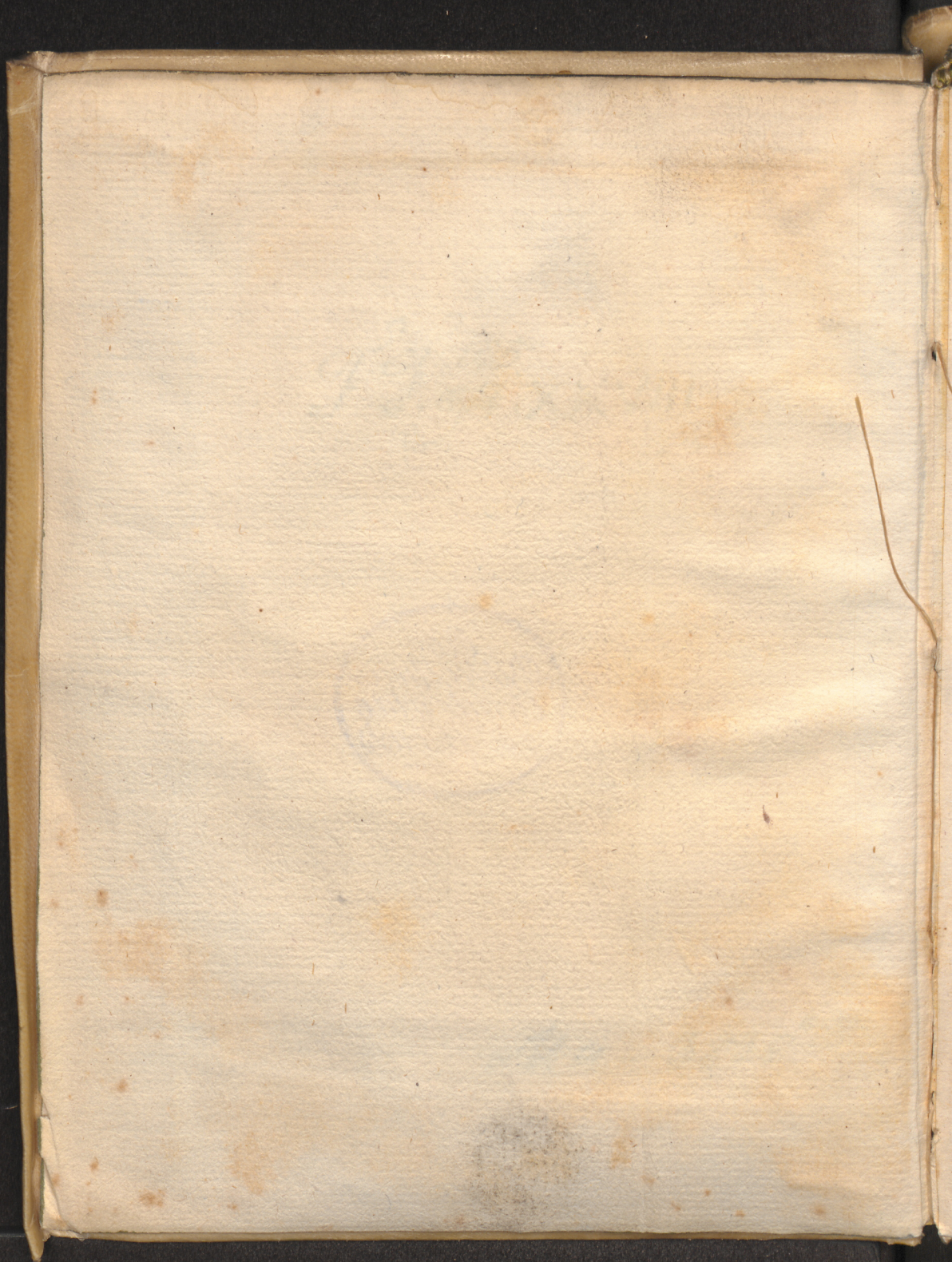

F. F. ¹⁰⁵ ~~105~~ XXVIII

Ma-3835¹⁻²⁶

19.
QUOD DEUS BENE VERTAT,

disputationem inauguralem

περὶ τῆς πνεύματος ὑπερακῆς,

per the pnygos huparakas

scitu & permissu amplissimi Medi-
corum in Universitate Rostoch.

Collegij,

SUB PRÆSIDIO

Viri clarissimi & excellentissimi

Dn. JACOBI FABRICII

Med. D. celeberrimi, Archiatri Megapolitani,

Med. & Super. Mathemat. Profess. primarij, Facultatis

Medicæ Decani, Fautoris, præceptoris & promotoris
honorandi,

Pro summis in Arte medicâ honoribus,

a. d. ix. Septembris

publicè defendet,

CHRISTOPHORUS KNÖVENAGEL
ROSTOCHIENSIS.]

ROSTOCHI

Typis Richeliani, M.DC.XXVIII.

DE SUFFOCATIONE UTERI

THESIS I.

UTER maximos & gravissimos affectus, quos ex Uteri consensu, Fæminarum sexus patitur, profectò est uteri strangulatus, qui Græcis πνέξις τεταμένη, Galeno etiam ἀπνέξις, vel ἀμνία, cõmuniter suffocatio, vel præfocatio, spirationis ob uterum privatio; Quibusdam flatuosa perfrigeratio, syncope frigida, caducus matricis dicitur.

2. Definiri potest, offensio omnium facultatum, & indè dependentium actionum, cum repentinâ totius corporis refrigeratione, ex intervallis vario modo ac formâ repetens, vicio seminis, vel omnis generis humorum, aut ichorum, corruptorum, uterumq; & ejus vasa replentium, inflantium, irritantium & commoventium exorta.

3. Locus primariò affectus est uterus, hujusq; vasa, quibus patientibus ob insignem, quam nobiliora viscera habent cum ijs communicationem, usq; adeò vehementer condolent, ut & actionum propriarum læsionem experiantur. Et sunt hæc symptomata varia, pro varietate & diversitate tum humorum corruptorum, tum eorundem copia, quin & ipsorum membrorum, utero consentientium & condolentium, majori vel minori debilitate.

4. Causæ sunt vel Internæ, vel Externæ. Illæ vel proximæ, propinquæ, vel Antecedentes.

5. Causa interna proxima est inflatio & distensio uteri ac vasorum ejus.

6. Causa propinqua est redundantia corrupti seminis, sanguinis menstrui, aut alterius humoris, uterum inflare & ad noxiũ expellendũ stimulare apta; unde sursum omnis generis vapores, non tantum per venas & arterias, sed & per cœca spiracula in hanc aut illam partem elevati, quam attingunt, istius facultatem venenatâ suâ pernacie inquant,

nant, ejusq; functiones interceptiunt. Quin & ipse Uterus interdum sede suâ dimotus, nunc dextrorsum ad epar, nunc sinistrorsum ad lienem, aliàs sursum ad diaphragma & ventriculum, aliàs deorsum, idq; antrorsum ad vesicam, vel retrorsum ad intestinum rectum, partibus sibi invicem, præsertim mollioribus, cedentibus inflectitur, variasq; præfocationis idæas parit.

7. Causa antecedens remotior, est seminis aut sanguinis menstrui præternaturalis ac diuturna suppressio; abstinentia nimia à consortio maris, præsertim fæminâ plethoricâ existente, & istius exercitij amante: in alijs flatuum vel vaporum in utero abundantia, uteri ligamenti inimica.

8. Externæ causæ sunt ista, quæ humores retinent & augent, ut Aër frigidus & humidus, qui corpus densat, poros claudit, humores incrassat, corpus humefiat & debile reddit, humores superfluos cumulat, calorem nativum obrundit, & vaporum resolutiones impedit; Cibus & potus quantitate & qualitate peccans: Vigiliæ longæ, motus nimius: Ocium & quies nimia: Excreta & Retenta, si non iusto tempore, quantitate & qualitate procedunt: Animi affectus, præsertim mæror, tristitia, ira, licet etiam ex gaudio inopino visæ sint mulieres præfocari.

9. Cæterum hujus adfectus veluti gradus quidam à se invicem magis magisque distantes sunt; & quidem prima omnium vehementissima ἀπνοια ὁστρεκη, ubi pulsus & respiratio non percipitur, totumq; corpus refrigeratur, facultatesq; omnes ad sensum sunt velut abolitæ, ut tales ægræ vix à mortuis differentes, per errorem sepultæ, & postea ex tumulo ad proprias ædes rediisse legantur. Alia est in qua læditur facultas animalis tantum, ita ut servatâ spiratione & pulsu ac functionibus principibus, vel motus & sensus externi tollantur, vel motus deprævetur tantum, ut variæ fiant crurum, brachiorum, dentium & labiorum, oculorumq; & universi corporis convulsiones: Quandoq; læditur vitalis, quales palpitatione cordis, lypothymia, pulsibusq; tardis, frequentibus & inæqualibus tentantur. Alia symptomata facultatis naturalis refert, ut inflationes ventris, murmurationes, frequentes eructationes, ventriculi dolores, & anxietatem, quin & interdum enormes vomitus.

10. Dif-

10. Differt verò ab alijs affectibus cognatis, Uteri commotione, ascensu & cōtortione, simpliciter ita dictis, quod suppressionē menstruorū, aut sanguinis, vel seminis retenti corruptionē semper sequatur: quæ causæ ex peculiaribus signis discendæ & dignoscendæ. A syncope, quod pulsus ut plurimū hic percipiatur, sudor frigidus nō erumpat, nec facies pallida sit, odoratis nisi infernè adhibitis non juventur, sed magis lædantur; citissimè etiam finiatur Syncope, Præfocatio duabus vel tribus horis & interdum totidem diebus duret, à quo tempore nisi reviviscant actum est de ijs. Ab Apoplexiâ, quod sentiant, si pun-
gantur. Ab Epilepsiâ, quod ratio maximam partem integra sit, vocatæ audiant, intelligant, & plerumq; rerum circa se gestarum post paroxysmum recordentur, vultus tumidus existat: à Lethargicis, quod in Lethargo & Carochæ Febris adsit, pulsus magnus & undosus, in Præfocatione verò pulsus semper imbecilliores, nihilq; ex se detur febrile.

11. Signa hujus passionis diagnostica vel futuram, vel præsentem monstrant. Futuram portendunt, præsertim ubi mulier consueta fuerit pati præfocationem, si abortierit, vel in puerperio constituatur; Quum paroxysmus approximat, adest anhelitus difficilis, pulsus Cordis imminuitur, oculi humectantur, mens & memoria confunditur, pigrities & torpedio crurum succedit, sensusq; rei alicujus, è regione pectinis ad umbilicum, versus diaphragma & ventriculum ascendentis percipitur: adest Cordis palpitatio, Cardialgia, Vertigo, Cephalalgia.

12. Præsentem significant subita mulieris prostratio, non sectis ac si mortua, syderata vel epileptica esset: pulsus vel nullus, vel vix percipitur: Respirationis, visus, loquelæ, rarè auditus & rationis amissio, crurum contractio, delirium, totusq; corporis refrigeratio.

13. Remittentis paroxysmi notæ sunt, humiditas quædam ex locis muliebribus profluens, murmur intestinorum, rubedo malarum, sensus & motus redintegratio, & viriū subsequens confirmatio.

14. Signa causarum quod attinet, ob menstrua retenta hoc malum accidere indicio est, si illa aliquandiu subsisterint, & sanguinis cujuslibet, vel biliosi, vel melancholici, vel pituitosi, differentie ex
propijis

proprijs illorū signis deprehenduntur; uterus hic etiam vel sursum vel ad latera convertitur.

15. A Semine ortum habere ostendit diuturna à viro abstinencia, præsertim illarum, quæ temperamenti sanguinei sunt, & veneri assuetæ, optimis utuntur alimentis, & menstruorum raram vel nullam suppressionem patiuntur. Symptomata hæc omnia graviora: sicuti enim semen vitæ principium magis proximum quàm sanguis menstruus, ita dum corrumpitur, majoris perniciiei causa fit, vapore ejus venenato per arterias & amplas venas in superiores partes transmissio. Si ex corruptis ichoribus contingat, etiam si purgentur, viro convivant, non tamen immunes esse possunt: quod & accidit graves uteri morbos, ulcera, abscessus, idq; genus similes passis. Uteri secundum totam suam substantiam adscensu factum malum, ejus in modum rotundæ pilæ designat forma, tactu deprehendenda.

16. Prognostica licet hic admodum dubia, sciendum tamen malum hoc omni quidem tempore, sed hyeme magis & autumnino moveri, inq; singulis accessionibus anceps periculum afferre, sæpè juniores, steriles, salaces infestare: deterius esse, molestius & periculosius ex semine, quam ex sanguine menstruo, vel ex secundinis aut lochijs retentis, & ex his magis, quàm alijs humoribus: Periculosissimum esse, in quo respiratio & pulsus abolentur, usq; adeò ut mortuis similes jaceant; & tandem bonum signum esse, si mulieribus hoc malo laborantibus sternutatio superveniat. Concepta itaq; secutura sanitatis spe ad auxilia & auxiliorum materiam properamus.

17. Communis sententia est, intra triduum, seu 72. horas, velut terminum circuitus omnium humorum, hæc mulieres, licet mortuæ videantur, non esse sepeliendas.

18. Num autem verè mortuæ sint, quidam explorant floccis, lanâ, vel speculo terso ori admotis, aut vase aquæ pleno, pectori aut stomacho imposito: verum admodum incerta hæc sunt signa: Si enim docente Gal. 6. de loc. adf. c. 7. mulieres istæ absq; respiratione per solam corporis transpirationem vivere possunt, certè nec speculum inficient, nec lanam vel aquam movebunt. Est autem certius mortis signum, si acrioribus sternutatorijs aliquoties inflatis non sentiant, neq; sternutent.

19. Qui-

19. Quibus ita præmissis ad Curationem accingimur, quæ ut a se-
fe tus hic est gravissimus, citò, cum summâ medici diligentia, peragi
debet: Et quidem duplici viâ, unâ in ipso paroxysmo, alterâ in paro-
xyismi remissione.

20. In ipso paroxysmo, solutâ alvo suppositorio aut enemate,
convenienti, nihil, nisi ut soporata natura excitetur, agendum: Exci-
tatâ enim Naturâ & calor excitatur: excitato autem calore, faciliè va-
pores & morbificæ causæ dissipantur & expelluntur. Excitatur au-
tem Naturâ vel tactu, vel odoratu, vel auditu, vel gustu.

21. Ad Tactum referuntur Ligaturæ, Frictiones, eaq; potius inferio-
rum quam supernarum partiû Cucurbitulæ, ac si corpus sit plethori-
cum, & malum ex sanguine ducat originem, scarificatæ: Sin minus,
non scarificatæ apponi possunt partibus inferioribus, coxis scil: & cru-
ribus; Imo ventri applicantur sacculi ex Arthemisi: Origan: Bethoni:
Calam: pulegio, Rutâ, Sem. Cumini, Carvi, Baccis Lauri: & id genus
alijs. Laudatur quibusdam Balsamus Nucis muschatæ, vel alius,
cum sale Jovis imprægnatus, umbilico illitus, cui quoq; cucurbita ma-
gna cum multâ flammâ utiliter more artis imponitur. Neq; sine
fructu sternutationes movebuntur, quibus & ob secundinas & lochia
retenta succurritur.

22. Per Odoratum excitant naturam foetida naribus admota, ut
Castoreum, Sagapenum, lucerna extincta, abrotanum, capilli mulie-
ris patientis incensi, & naribus suppositi: Ol. Tartari foetidum, calli
equarum cruribus adnascentes adusti &c. Subtus utero benè odora-
ta induntur, ut Moschus, Ambra, ol. Caryophyll. &c. sedulo caven-
do, ne odor gratus ad nares, vel etiam foetor ad uterum peringat.

23. Auditum excitantur, si vehementi in aurem clamore nomen
agræ sæpius exprimitur.

24. Gustu; Si ol: Succini, extractum Castorij, Theriaca, faucibus
illinatur, vel & appropriato liquore soluta propinetur.

25. Quâ ratione ex paroxysmo excitatâ agrâ, ad alteram cura-
tionis partem, causæ scil: sublationem, ut ab ulteriori insultu præser-
vetur, progrediendum: Causa tollitur purgatione & venæ sectione:
eâq; sublata semel, ne renascatur, legitimo rerum non naturalium usu
accurabitur: quare externæ causæ, superius recitatæ, quantum licet,
vitentur.

26. Pur-

26. Purgatio instituitur pro humorum viciosorum in corpore
redundantium naturâ, ut quæ in intestinis, vel & circa viscera natura-
lia hæret materia educatur, corpusq; à molestâ sarcinâ liberetur: in
quo casu, repleto ventriculo, & vomitorijs locus esse potest.

27. Venæ sectio, si corpus sit plethoricum, vel ex menstrui sangui-
nis suppressione orta, rectè administratur, secundaq; primum est epa-
tica, deinde quæ sub malleolis sparsa: aliàs ubi sanguis turò non mitti-
tur, vel & missus optato non satisfacit, convenienti remedio & tem-
pore menses provocantur: Ubi singulariter commendantur scorix
reguli Antimonij coctæ in lixivio cinerum fagi, ut extrahatur ru-
bedo, cûi colato additur vini Malvatici pars una, & istius misturæ
cochlearia aliquot paullatim supra filices ignitos pro fumo subtus ex-
cipiendo funduntur, magno cum successu. Pessaria etiam immissa ex
calefacientibus & aperientibus hic locum habent.

28. Si ex seminis corruptelâ hoc oriatur, conjuges sibi invicem
suaviter convivant: viduæ, vel aliæ nobiles utantur ijs, quæ feminis
proventum imminuunt, & exstingunt, ut sunt alimenta & medica-
menta, quibus siccandi vis inest, tam calida, quàm frigida: in quem u-
sum etiam laudatur Sp. Vitr. Ruta, Agnus castus, Nymphæa, Mentha,
Millefol: Sem: Anethi, Cannab: Camphor: Lactuc: portulac.

29. Vulgare est remedium Castorium; undè & extractum & spi-
ritus ejus optimis cum ægrarum rebus in aq: Arthemisi propinatur.
Commendatur alijs radix Helenij, Ostrutij, Levist. Diptam, Petasit.
Danci, Marthiolo decoctum Radic: Bryon. in vino albo singulis septi-
manis semel sumptum, quare & sæcula ejus usurpabitur, Bardana
major, sub plantâ posita, matricem deprimere perhibetur. Valent i-
tem Baccæ lauri, grana Poeon: aqua Urticæ rubræ, Menthæ, Melissæ;
ol. Galbani, & emplastrum ex eo, idq; genus numero plurima.

30. Ex Medicamentis Chymicis commendatur Sal Succini, Sal
Coral: vitriolum Martis, essentia granorum Actes cum S. V. facta q.
dimidij vel integri cochlearis, Elixir Uterinum, itè Extractum de Cal-
lis Equarum, Quinta Essentia perlarum: Specif: odorif: Crollij: Cor-
nu Cervi præparatum, & similia in aq. Melissæ, Matricariæ, alijsq; de-
center exhibita: qualia ex practicorum libris observari possunt, nos bre-
vitati studentes hic subsistimus.

COROL-

COROLLARIA.

I.

An suffocatio uteri sit intemperies frigida ejusde? N.

II.

An sine respiratione animal vivere possit? A.

III.

An uterus secundum totam suam substantiam loco moveatur? A.

IV.

An quieto utero etiam contingat suffocatio? A.

V.

An uterus benè odoris delectetur, & fatida fugiat? A.

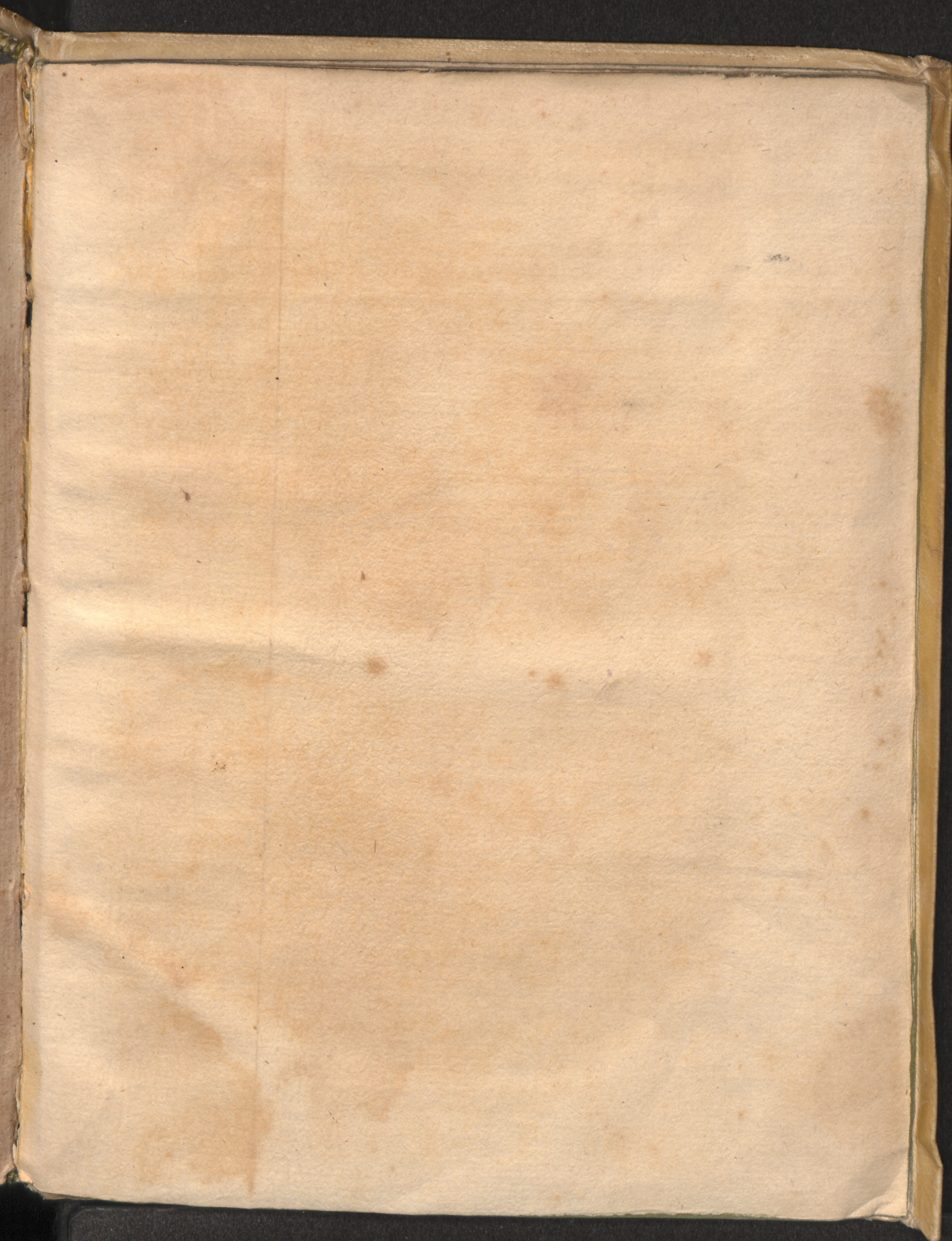
VI.

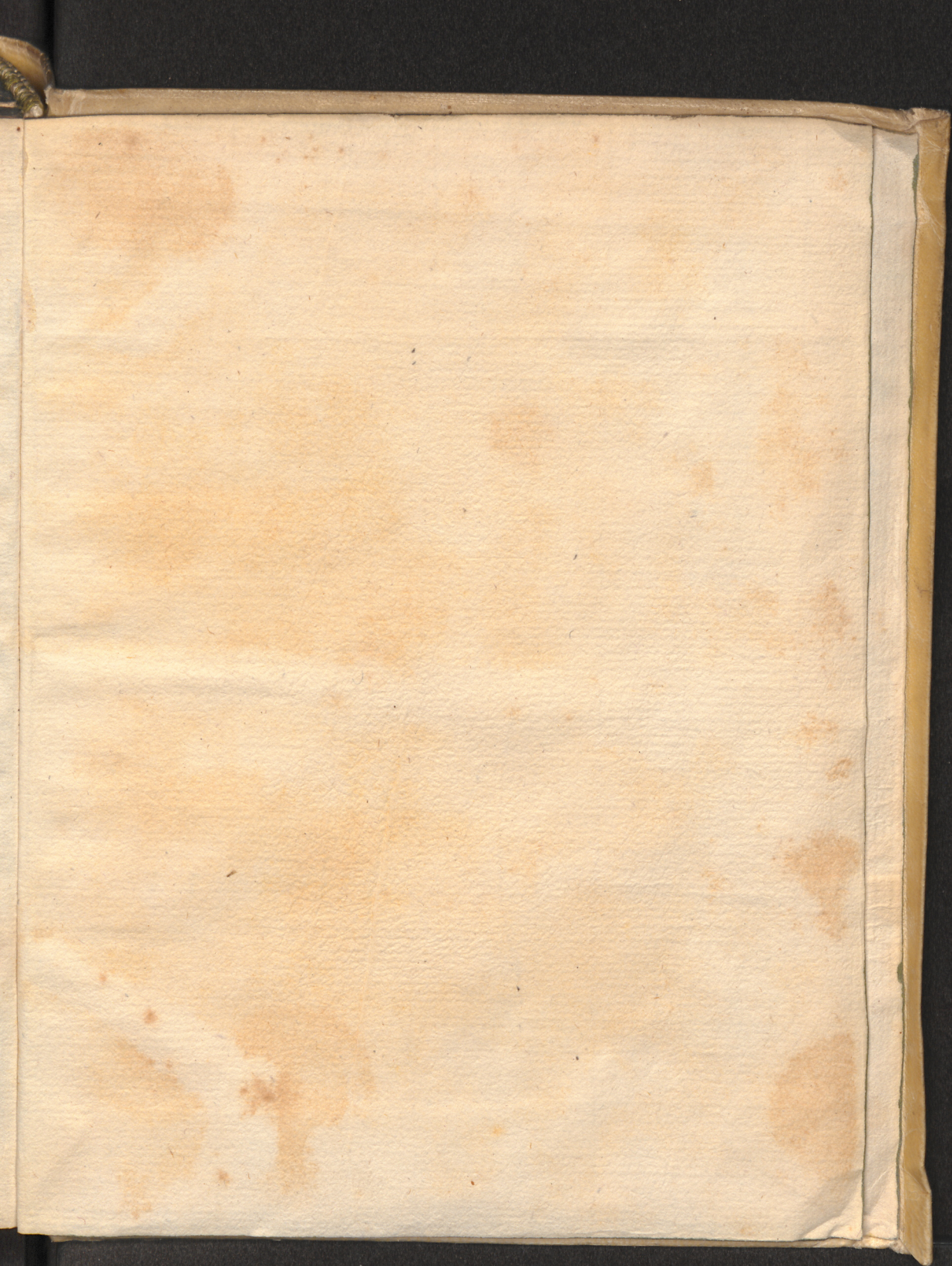
An in vehementi, ex sanguinis retentione nato strangulatu, in ipso paroxysmo venam incidere liceat? A.

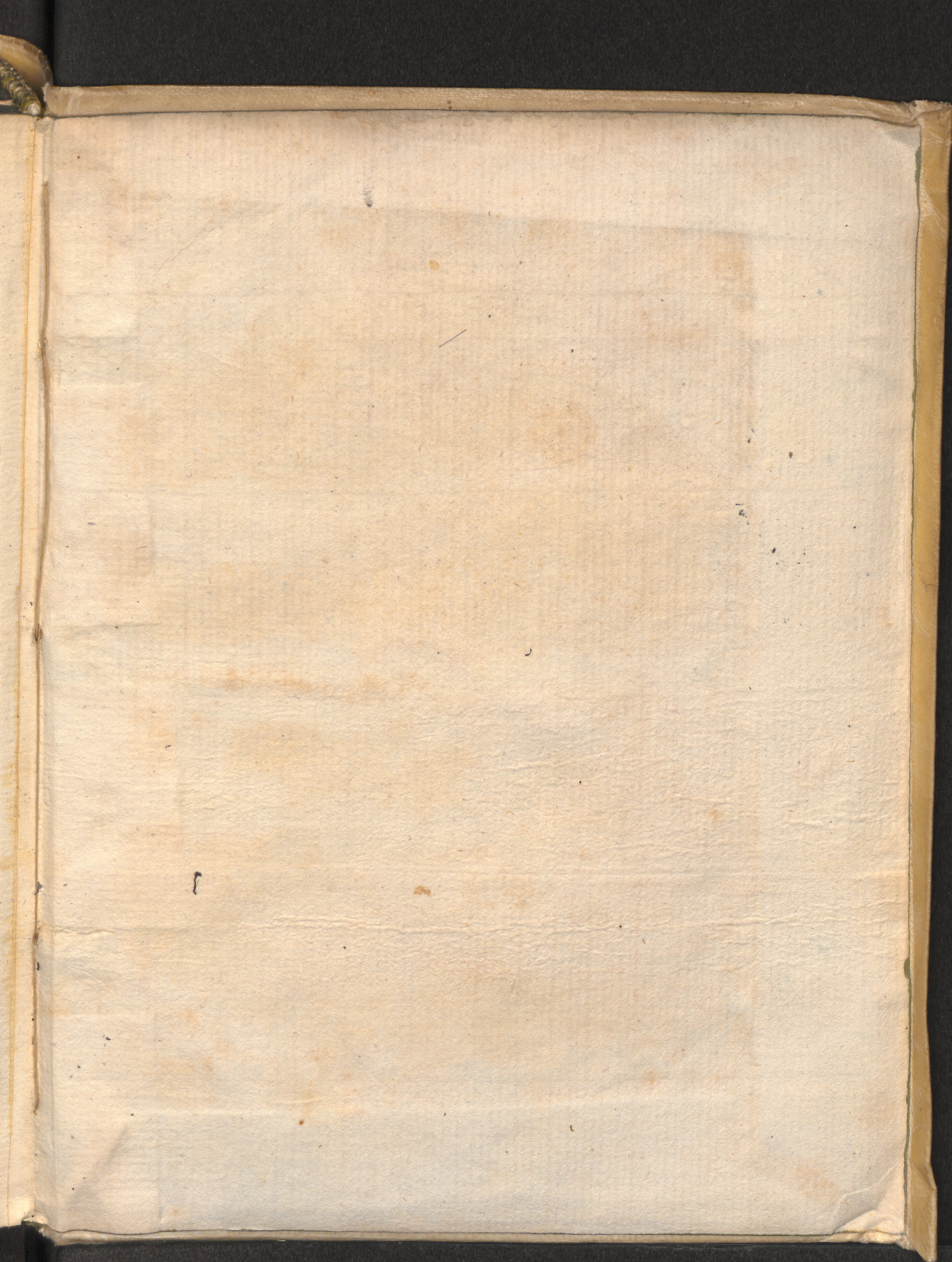
VII.

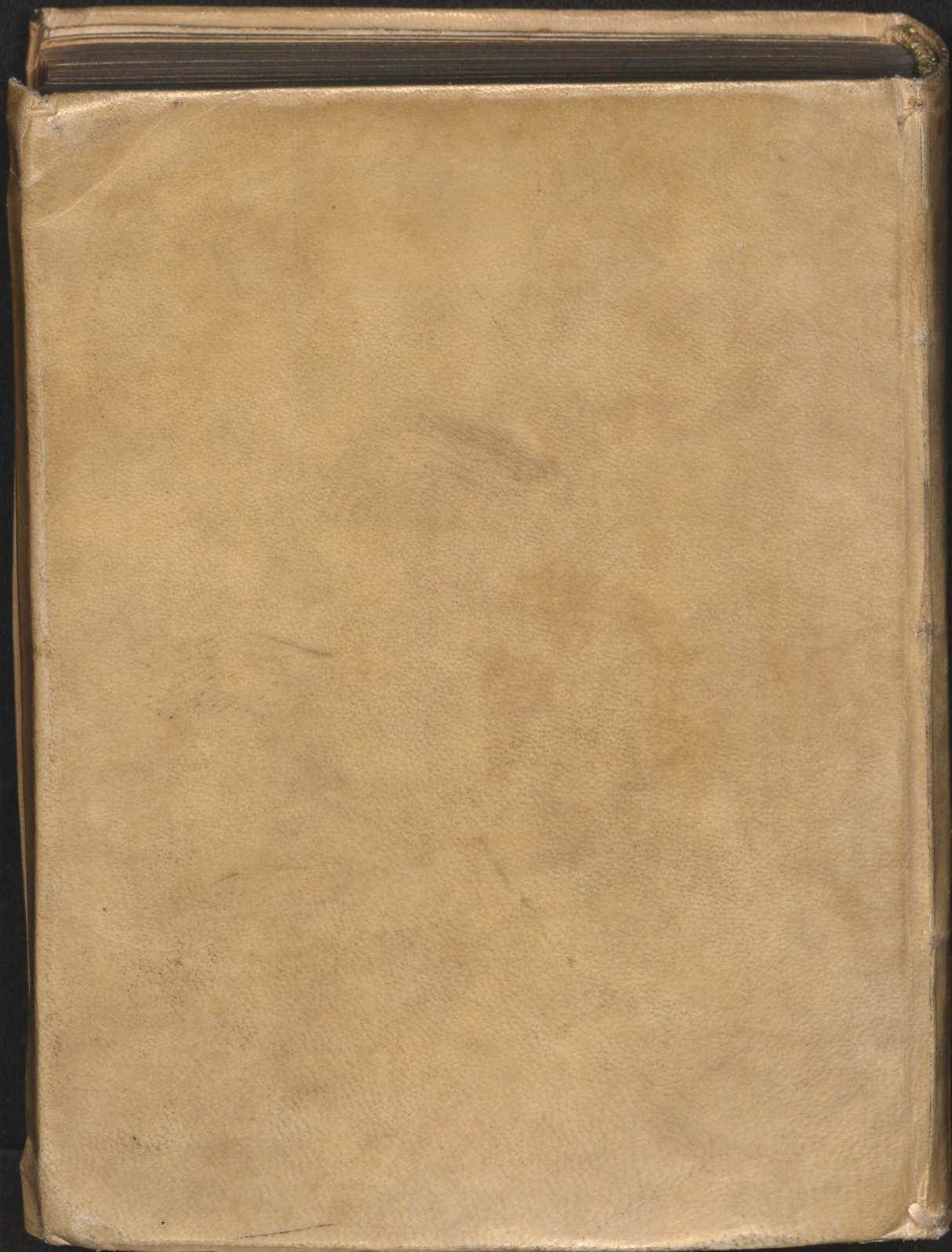
An uti ex repletione, ita ex inanitione interdum enascatur hystericus adfectus? N.

26. Purgatio instituitur pro humorum viciosorum in c
redundantium naturâ, ut quæ in intestinis, vel & circa viscera
lia hæret materia educatur, corpusq; à molestâ sarcinâ liber
quo casu, repleto ventriculo, & vomitorijs locus esse potest.

27. Venæ sectio, si corpus sit plethoricum, vel ex menstru
nis suppressione orta, rectè administratur, secundaq; primum
tica, deinde quæ sub malleolis sparsa: aliàs ubi sanguis tutò no
tur, vel & missus optato non satisfacit, convenienti remedio
pore menses provocantur: Ubi singulariter commendantur
reguli Antimonij coctæ in lixivio cinerum fagi, ut extraha
bedo, cui colato additur vini Malvarici pars una, & istius
cochlearia aliquot paullatim supra filices ignitos pro fumo sub
cipiendo funduntur, magno cum successu. Pessaria etiam im
calefacientibus & aperientibus hic locum habent.

28. Si ex seminis corruptelâ hoc oriatur, conjuges sibi inv
suaviter convivant: viduæ, vel aliæ nobiles utantur ijs, quæ
proventum imminuunt, & exstinguunt, ut sunt alimenta & m
menta, quibus siccandi vis inest, tam calida, quàm frigida: in q
sum etiam laudatur Sp. Vit. Ruta, Agnus castus, Nymphaea, M
Millefol: Sem: Anethi, Cannab: Camphor: Lactuc: portulac.

29. Vulgare est remedium Castorium; undè & extrahunt
ritus ejus optimis cum ægrarum rebus in aq: Arthemiss: prop
Commendatur alijs radix Helenij, Ostrutij, Levist. Diptam,
Dauci, Mathiolo decoctum Radic: Bryon. in vino albo singul
manis semel sumptum, quare & fæcula ejus usurpabitur, Ba
major, sub plantâ posita, matricem deprimere perhibetur. V
tom Baccæ lauri, grana Poeon. aqua Urticæ rubræ, Menthæ, N
ol. Galbani, & emplastrum ex eo, idq; genus numero plurima.

30. Ex Medicamentis Chymicis Commendatur Sal Succ
Coral: vitriolum Martis, essentia granorum Actes cum S. V.
dimidij vel integri cochlearis, Elixir Uterinum, ite Extractum
lis Equarum, Quinta Essentia perlarum: Specifi odorif: Croll
nu Cervi præparatum, & similia in aq. Melissæ, Matricariæ, ali
center exhibita: qualia ex practicum libris observari possunt, n
vitati studentes hic subsistimus?

